

اثر نوشته شده است. این مقالات را جمع‌آوری و ترجمه کرده‌ایم که امیدواریم امسال بتوانیم مجموعه آنها را منتشر کنیم.

دکتر فلوریان شوراتس، رئیس مؤسسه ایران‌شناسی آکادمی علوم اتریش، نخستین سخنران این نشست بود. او با اشاره به اهمیت همکاری‌های علمی و فرهنگی دانشمندان و مؤسسه‌های علمی ایران با انستیتو گفت: نسخه کتاب الابنیه که در کتابخانه ملی اتریش نگهداری می‌شود، نمونه‌ی بارزی از فرهنگ ایران و حتی فرهنگ جهانی است.

شوراتس گفت: الابنیه مجموعه‌ای از دانش طب هند، چین، سرزمین‌های عربی و ایران است که احتمالاً در شرق فلات ایران تألیف شده است. یادداشت‌هایی که به زبان ترکی عثمانی در حاشیه متن این اثر وجود دارد، نشان می‌دهد که در عثمانی نیز از این اثر استفاده می‌شد و پس از آن، اواخر قرن هجدهم میلادی به وین آمد و در قرن نوزدهم یک دانشمند مسلمان ترجمه آلمانی آن را به چاپ رساند.

هفتاد و ششمین نشست تخصصی مرکز پژوهشی میراث مکتوب، ویژه رونمایی نسخه برگردان الابنیه عن حقایق الادویه (روضه الانس و منفعة النفس) با همکاری گنجینه پزشکی ایران و مؤسسه ایران‌شناسی آکادمی علوم اتریش، در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۸ برگزار شد. در این نشست چند تن از صاحب نظران درباره این نسخه سخن گفتند.

در آغاز این نشست آقای اکبر ایرانی، رئیس مرکز پژوهشی میراث مکتوب، با ابراز سپاس از همکاری که در چاپ این متن کهن با میراث مکتوب همکاری کرده‌اند، گفت: به ویژه از آقایان برت فراگنر، استاد ایرج افشار و اوا ایبریلیش کتابدار سابق کتابخانه وین باید یاد کرد که با دقت این نسخه را نگهداری می‌کنند. اینک برای میراث مکتوب افتخار بزرگی است که این متن کهن را به عنوان سند ملی و سند زبان فارسی، چاپ و منتشر کرده است.

ایرانی خاطر نشان کرد: از زمان معرفی الابنیه تا کنون، بیش از سی مقاله به زبان‌های مختلف درباره این

وی افزود: خوشحالم از این که نسخه برگردان این اثر مهم اکنون در اختیار جهان قرار می‌گیرد. من از طرف انستیتو ایران‌شناسی اتریش از همه کسانی که در به وجود آوردن این کتاب و چاپ آن دست داشته‌اند، تشکر می‌کنم. کارل فلوربر، که از استادان بنام می‌باشد مدت ده سال برای چاپ آن کوشیدند و مقدمه‌ای به آن افزودند و خانم ایربلیش، محمود امیدسالار، ایرج افشار و علی‌اشرف صادقی تاریخ و نسخه‌شناسی این اثر را مورد بررسی قرار داده‌اند. اگر چاپ مناسبی از این کتاب ممکن شده است، مدیون تعهد و پایداری این استادان و نیز اکبر ایرانی است. به میراث مکتوب به خاطر کیفیت عالی چاپ این کتاب تبریک می‌گویم. متخصصان، این کتاب را به یک مجموعه پژوهشی و نسخه‌شناسی معتبر مبدل ساخته‌اند.

در ادامه، استاد ایرج افشار سخنانی را درباره نسخه‌شناسی کتاب «الابنیه» به این شرح بیان کرد: این کتاب نخستین نسخه‌ی خطی فارسی کامل تاریخ‌دار است و باید به این نکته توجه کرد که این نسخه تمام پیشینه‌ی پیش از خود را از نظر نحوه‌ی رسم‌الخط، نحوه‌ی صفحه‌آرایی و تمام نکات مربوط به نسخه‌شناسی برای زبان فارسی همراه دارد.

او با تأکید بر این که اگر بخواهیم تاریخی را برای خط فارسی ترسیم کنیم، از این پخته‌تر چیزی در دست نداریم، اضافه کرد: هر کسی بخواهد تاریخ خط ما را بنویسد، این نسخه را باید محترم بشمارد.

هم‌چنین نصرت‌الله رستگار - عضو پیشین مؤسسه‌ی ایران‌شناسی فرهنگستان علوم اتریش - با بیان این که دست‌نویس کتاب «الابنیه» بیش از دو قرن است که

در کتابخانه‌ی ملی اتریش نگهداری می‌شود و این که نخستین توصیف از این کتاب به زبان لاتین در مجله‌ای چاپ شد، به تشریح تاریخچه‌ی نسخه‌ی «الابنیه» از زمانی که به وین وارد شد تا امروز پرداخت.

سپس دکتر ابوالقاسم سلطانی، عضو گروه طب سنتی فرهنگستان علوم پزشکی ایران، درباره اهمیت الابنیه از نظر نوآوریهای داروهای گیاهی و نیز نامها و خواص مختلف گیاهان دارویی، سخنانی ایراد کرد.

او گفت: ما پیش از این اثر کتابهای دیگری نیز داشته ایم که به نحوی از بین رفته اند بنابراین باید مقداری کوشش خود را فراتر ببریم تا دریابیم پیش از این کتاب چه کتابهای دیگری بوده است. همچنین ما باید به دنبال تاریخ خود برویم تا از میان آثار دیگر نشانی از آنها بیابیم.

آخرین سخنران این نشست دکتر علی‌اشرف صادقی عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی بود. او انتساب تألیف الابنیه به شرق ایران را نادرست خواند و گفت: شاید نخستین بار پرفسور لازار بود که بحث دقیقی درباره زبان این کتاب مطرح کرد. او می‌گوید که تلفظهای اسدی در این کتاب متعلق به یکی از گویشهای زبان فارسی است. در قرن‌های چهارم و پنجم، یعنی زمانی که اولین نوشته‌های کهن زبان فارسی دری را می‌یابیم، گونه‌هایی از فارسی در نقاط مختلف ایران وجود داشته است.

وی افزود: من درباره تلفظهای این کتاب بسیار دقت کرده‌ام و آن را با تلفظهای خراسان و مخصوصاً کتاب‌هایی که در هرات نوشته شده، سنجیده‌ام. دیدم که تلفظها با هم فرق دارد. مشترکاتی هم که هست، همسانی‌هایی است که در همه متون فارسی وجود دارد. حقیقت آن است که بیشتر تلفظهای «الابنیه» مربوط به غرب ایران است، حتی نویسنده به صراحت در بعضی جاها می‌گوید که تلفظ آذربایجان است.

آقای بوکس بام سفیر اتریش در ایران نیز در نشست رونمایی از کتاب «الابنیه» حضور داشت که در این مراسم آقای ایرانی یک جلد از نسخه برگردان الابنیه را به ایشان اهدا کرد. ایرانی همچنین نسخه‌ای از علی‌نامه یکی دیگر از نسخه برگردان‌های چاپ شده توسط نشر میراث مکتوب را هم به دکتر شوارتس تقدیم کرد. ■

